

3. De derdewereld-, internationale solidariteits- en andersglobaliseringsbeweging

Jan Van de Poel

3.1. Bibliografie

3.1.1. Algemene studies

- ACHTERHUIS (H.), BARREZ (D.), BOSSUYT (J.) e.a. *Het orkest van de Titanic. Werken aan andere Noord-Zuid verhoudingen*. Brussel, 1993.
- BASTIAENSEN (J.). *De knuppel en het hoenderhok. Zijn de NGO's klaar voor de 21^e eeuw?* Antwerpen, 1998.
- BOSSUYT (J.), DEVELTERE (P.) e.a. *Don Quichote voorbij. NGO's zoeken het ritme van de globalisering*. Brussel, 2000.
- DESMET (B.), DEVELTERE (P.). *Tien jaar studie en onderzoek naar de Belgische derdewereldbeweging. Geannoteerde bibliografie van de belangrijkste studies en onderzoeken van 1993 tot 2002*. Leuven, 2002.
- DEVELTERE (P.). *De Belgische ontwikkelingsamenwerking*. Leuven, 2005.
- DEVELTERE (P.). De derdewereldbeweging: nieuwe sociale beweging en netwerk-beweging, in *BTNG*, 2004, 3, p. 421-443.
- DE VOS (P.), MERCKX (F.), VANDEPITTE (M.), VANDUPPEN (D.). *NGO's: Missionarissen van de nieuwe kolonisatie*. Berchem, 1994.
- GOTOVITCH (J.), MORELLI (A.), eds. *Les solidarités internationales. Histoire et perspectives*. Bruxelles, 2003.
- HENDRICKX (R.). Denken en Doen van het NGO-ontwikkelingswerk sedert 1960, in *Noordzuid Cahier. Tijdschrift voor Ontwikkelingsamenwerking*, 1990, nr. 2, p. 3-10.
- HERTOGEN (E.), DEVELTERE (P.). De NGO-gemeenschap in de Europese landen, een beweging in expansie, in *Coprogram Jaarboek*, 2002.
- KIMWANGA (N.). *De la parole à l'acte. Le paradoxe des ONG belges de cofinancement*. Louvain-La-Neuve, 1999.
- PAQUOT (E.). *International Solidarity Organisations and Public Authorities in Europe. Comparative Study on National and European Aid and Consultation Schemes*. Parijs, 2001.

- PEIRS (M.), DE MEYER (L.), VAN CRIEKINGE (J.). *De wereld van de ontwikkelings-samenwerking*. Brussel, 1996.
- ROZEMOND (S.) e.a. De derde wereldbeweging vanaf de jaren '50 tot nu, in *Vorming*, 1984, nr. 8, p. 9-23.
- STANGHERLIN (G.). L'origine des ONG de coopération au développement en Belgique, in *CH CRISP*, 2001, nr. 1714-1715.
- VERVLIET (E.) e.a. Eén strijd of botsende belangen? Andersglobaliseren in Vlaanderen, in *Noordzuid Cahier*, 2004, nr. 4.
- WALGRAVE (S.). De Vlaamse derde wereldbeweging, de ruggegraat van de hele bewegingssector, in HELLEMANS (S.), HOOGHE (M.), eds. *Van "mei 68" tot "Hand in Hand"*. *Nieuwe sociale bewegingen in België, 1965-1995*. Leuven, 1995, p. 29-49.
- WALGRAVE (S.). *Nieuwe sociale bewegingen in Vlaanderen: een sociologische verkenning van de milieubeweging, de derde wereldbeweging en de vredesbeweging*. Leuven, 1994.
- WYMEERSCH (P.). The Third World Movement. History and Future, in *Tijdschrift voor Sociale Wetenschappen*, 1994, nr. 3, p. 210-211.

3.1.2. Organisatiestudies

- CLEYMANS (B.), PEETERS (B.). *Van Hulp tot Internationale Samenwerking. Het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking van 1966 tot 1990*. Brussel, 1990.
- CREVE (P.). L'Entraide Socialiste et le tiers-mondisme. Entre organisation et mouvement, in GOTOVITCH (J.), MORELLI (A.), eds. *Les solidarités internationales. Histoire et perspectives*. Bruxelles, 2003, p. 143-151.
- DEVELTERE (P.), STESENS (J.). *De vierde pijler van de ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen: de opmars van de levensverbeteraar*. Leuven, 2006.
- JACOBS (D.). Verdrinken in de basis: de geschiedenis van Wereldscholen 1970-1983 of de kloof tussen basiswerk en animatie, in *De Nieuwe Maand*, 1984.
- TIMMERS (M.). *Van lekenapostolaat tot geïntegreerde streekontwikkeling. De geschiedenis van Ieder voor Allen*. Leuven, 1997.
- VAN DE POEL (J.). 35 Jaar Oxfam-Wereldwinkels: tussen groei en organisatorische vernieuwing, in *Brood en Rozen*, 2006, nr. 4, p. 7-25.
- VAN DOMMELE (M.). *Het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking van 1966 tot 1983. Een uniek, riskant avontuur van een dwarsligger*. Brussel, 1985.

In dit overzicht werden geen licentiaatverhandelingen opgenomen, hoewel verschillende organisaties onderwerp uitmaken van een aanzienlijk aantal verhandelingen. Deze kunnen teruggevonden worden via de jaarlijkse overzichten van de verhandelingen die aan de vakgroepen, secties of departementen nieuwste geschieden is, van de Belgische universiteiten worden voorgelegd, gepubliceerd in het *Mededelingenblad BVNG*. Een bundeling van deze publicaties tot 2001 is te vinden in:

- FRANÇOIS (L.). *De vele gezichten van de nieuwste geschiedenis. Bibliografie van de licentiaatverhandelingen en doctoraatsproefschriften betreffende de nieuwste*

geschiedenis, tot stand gekomen aan de afdelingen geschiedenis van de Belgische universiteiten, 1945-2001. Gent, 2003.

3.2. *Historisch overzicht*

De derde wereld- of internationale solidariteitsbeweging in België heeft zich de laatste jaren als centrale spil van de nieuwe sociale bewegingssector geprofileerd. In België en andere Europese landen vonden de “niet gouvernementele organisaties” (NGO’s) voor ontwikkelingssamenwerking hun weg naar het grote publiek als informatiebron over ontwikkelings- en globaliseringsthema’s. De overheid besteedt steeds meer middelen aan deze NGO’s en doet steeds vaker een beroep op experts uit de beweging. De beweging is een heterogeen veld, een panoplie waarin zeer verschillende actoren de problematiek van de globalisering op een bepaalde manier thematiseren zonder dat er sprake is van een homogene benadering van het probleem. Ook exogene actoren – bedrijven, onderzoeksinstituten en -groepen, media, scholen, enz. – zijn bij de beweging betrokken. De kern wordt echter gevormd door de NGO’s, die de verschillende actoren aan de beweging linken, wat sommige observatoren over de NGO-beweging doet spreken. Het NGO-begrip is zeer ruim en verwijst naar bijna alle organisatievormen binnen de civiele samenleving tussen markt en staat. Hier bedoelen we echter de organisaties die permanent operationeel zijn in het veld van de internationale solidariteit, activiteiten ontwikkelen in het Noorden en het Zuiden, en door de omgeving als dusdanig worden erkend.

De disparate structuur van het Belgische NGO-veld laat zich verklaren door haar historische evolutie in de context van de Belgische politieke ontwikkelingen en veranderende concepties over ontwikkeling op het internationale plan. Grosso modo onderscheiden we 5 verschillende fasen. In een eerste fase gedurende de jaren 1930 ontstonden caritatieve organisaties die zich richtten op de inplanting van vrijwilligers in de macrostructuren van de toenmalige kolonies; in het onderwijs (bv. *Volens*), de gezondheidszorg (bv. *Damiaanactie*, *Withuis voluntaariaat*, enz.), infrastructuurwerken (bv. *Coopibo*), enz. Na de Tweede Wereldoorlog ontstonden de humanitaire NGO’s van de tweede generatie. Aanvankelijk concentreerden zij zich op de gebieden die het zwaarst waren getroffen door de oorlog, vanaf de jaren 1960 echter op de nieuwe, onafhankelijke staten van de “derde wereld”. De ontwikkelingsorganisaties, ontstaan in de nasleep van het wereldwijde dekolonisatieproces, vormen een derde generatie. Sommigen waren geënt op oude, koloniale relaties, vooral binnen missie-instituten. Rond Belgische missionarissen – voornamelijk in Centraal Afrika – waren lokale steuncomités ontstaan die uitgroeiden tot NGO’s met een nationaal karakter (bv. DMOS-COMIDE). Andere organisaties werden geïnspireerd door de verschillende internationale campagnes binnen het kader van het “eerste ontwikkelingsdecennium” van de Verenigde Naties (bv. sos-Honger).

Nog in de loop van de jaren 1960 en aan het begin van de jaren 1970 creëerden politieke partijen en syndicale organisaties eigen NGO’s. In 1962 richtte een congres van de Liberale Partij een steunvereniging voor de derde wereld op, DELIPRO. *Socialistische Solidariteit*, opgericht in 1936 uit solidariteit met linkse militanten in franquistisch Spanje, werd het *Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking* (FOS) in

1963. Binnen de christelijke zuil werd *Broederlijk Delen* opgericht in 1962 om een “hedendaagse invulling te geven aan de vastentraditie”. *Ieder voor Allen* werd de NGO van de Boerenbond in 1964, terwijl *Wereldsolidariteit* in 1971 werd opgericht als NGO van de christelijke arbeidersbeweging. De gemene deler van al deze organisaties was de zeer sterke institutionele verankering. Dat zou veranderen in de jaren 1970 wanneer verschillende initiatieven buiten de traditionele macrostructuren van het verzuilde België tot stand kwamen. Deze vierde generatie ontstond in de context van de contestatiebeweging in de nasleep van “mei 1968”. Deze organisaties definieerden het “armoedeprobleem” duidelijk in politieke, structurele termen. Die kritische houding vertaalde zich ook in experimenten met nieuwe organisatie- en actievormen. Deze “tiersmondistische” stroming had een sterke, politiserende invloed op andere organisaties zodat een structurele analyse van het ontwikkelingsprobleem dominant werd binnen de solidariteitsbeweging. Een andere belangrijke ontwikkeling in de postkoloniale periode was de structurering van de verschillende verzuilde initiatieven in overkoepelende organisaties. In 1964 verenigden de katholieke NGO’s – op dat moment de grote meerderheid – zich binnen *Internationale coöperatie / Coopération technique internationale* (ITECO, vanaf 1970 *Intercodev*). In 1966 werd het *Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking / Centre national de Coopération au Développement* (NCOS / CNCND) opgericht als een coördinerend orgaan van enkele operationele comités in de verschillende sectoren (vluchtelingenhelp, onthaal van buitenlandse stagiaires, hongerbestrijding en steun aan overzees voluntariaat). In 1978 splitste het Centrum in een autonome Vlaamse (11.11.11) en Franstalige vleugel (CNCND / 11.11.11). Ten slotte kwam in de loop van de jaren 1980 een “antitiersmondistische” stroming – de vijfde generatie – op de voorgrond die zich verzette tegen het dominante afhankelijkheidsdiscours en de verantwoordelijkheid in de derde wereld legde. Onder het motto “c’est pas nous, c’est eux” beperken deze “technici zonder grenzen” zich hoofdzakelijk tot humanitaire bijstand bij noodtoestanden (hongersnood, natuurrampen, enz.).

De NGO’s zijn centrale actoren in de recente andersglobaliseringsbeweging. Het gaat om een transnationale netwerkbeweging die niet te herleiden valt tot enkele NGO’s of welomlijnde coalities, maar om een dynamische, open omgeving zonder duidelijk gecoördineerde interactie tussen de actoren. Internationale, nationale en lokale NGO’s, sociale bewegingen, stichtingen, academici, ambtenaren, ondernemingen, militanten, enz. thematiseren de problematiek en bepalen een discours, zonder centraal beslissingsorgaan dat de strategie en tactiek bepaalt. Het verzet tegen de neoliberale globalisering bindt deze diverse actoren. Nieuwe informatie- en communicatietechnologieën staan de beweging toe zeer breed en snel te mobiliseren. In 1988 bracht een coalitie van 133 groepen meer dan 80.000 mensen in Berlijn op de been om de schuldproblematiek van de ontwikkelingslanden aan te klagen bij het IMF en de Wereldbank. De beweging werd pas goed zichtbaar in de nasleep van de Zapatistische opstand in de Mexicaanse deelstaat Chiapas in 1994. Vanaf dat moment werden bijeenkomsten van de G8, WHO, IMF, enz. – dé symbolen van de neoliberale globalisering – mikpunt van massale protestacties. In 2001 organiseerde de beweging een eerste Wereld Sociaal Forum – de andersglobalistische tegenhanger van het jaarlijks Wereld Economisch Forum in het mondaine skioord Davos – in het Braziliaanse Porto Alegre. Deze ontwik-

kelingen hebben een onmiskenbare invloed gehad op de solidariteitsbeweging. De andersglobalistische thema's vonden ingang in het NGO-discours en de nieuwe mobilisatie- en actievormen werden met veel interesse gevolgd en geïntegreerd in het NGO-repertoire. Naast de NGO's ontstonden ook nieuwe organisaties die zich expliciet op de nieuwe ontwikkelingen entten, vaak als nationale of regionale afdelingen van internationale organisaties, zoals ATTAC (Vlaamse afdeling van de internationale beweging voor de democratische controle op financiële markten en hun instellingen) en A SEED (actiegroep voor solidariteit, milieu, gelijkheid en diversiteit).

3.3. *Archieven*

3.3.1. *Bewaring en inventarisatie*

In 2009 is er nog steeds geen sprake van een systematisch bewaren en ontsluiten van archieven uit de solidariteitsbeweging, laat staan de andersglobaliseringsbeweging. Toch is er een kentering waarneembaar bij sommige NGO's die hun archieven deponeren in openbare archiefinstellingen. Omwille van de verzuilde context waarin vele NGO's opereerden, gebeurden deze stortingen bij de erfgenamen van de verzuilde instellingen. Opvallend is de kloof tussen beide landsdelen. Terwijl archiefinstellingen in Vlaanderen pogingen ondernemen om archieven uit de solidariteitsbeweging te ontsluiten, hinkt Wallonië duidelijk achterop. Opmerkelijk is de recente expliciete beleidsintentie van een aantal instellingen om middelen vrij te maken voor de wetenschappelijke ontsluiting van massa's materiaal uit de nieuwe sociale bewegingen. Van inventarissen is geen sprake, enkel van summere plaatsingslijsten die in vele gevallen toegankelijk zijn via de website van ODIS (www.odis.be). Een korte opsomming van het materiaal volgens het betrokken archiefdepot:

AMSAB-ISG

Sinds kort is AMSAB-ISG in het bezit gekomen van een beperkt aantal organisatiearchieven uit de solidariteitsbeweging. Het gaat veelal om lokale initiatieven en organisaties die duidelijk in linkse, tiersmondistische hoek te situeren zijn. Daarnaast bevat de collectie een groot aantal periodieken en éénmalige uitgaven vanuit zeer diverse organisaties. Van een aantal archieven bestaan geen inventarissen (Oxfam-Wereldwinkels, Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking, Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking). Van een aantal andere zijn wel algemene beschrijvingen beschikbaar:

BOECKX (B.). Het archief van Oxfam-Wereldwinkel Antwerpen, in *Brood en Rozen*, 2002, nr. 4, p. 42-45.

CREVE (P.), DE CONINCK (R.). Het archief van het Midden-Amerika Komitee Gent, in *Brood en Rozen*, 2001, nr. 3, p. 93-94.

CREVE (P.), DE CONINCK (R.). Het archief van het Vlaams Guatemalacomité, in *Brood en Rozen*, 2001, nr. 3, p. 94-97.

CREVE (P.). Tussen caritas en revolutie. Het archief van Sago-Latijns-Amerikacentrum, in *Brood en Rozen*, 2000, nr. 3, p. 37-39.

- DE CONINCK (R.). *Inventaris van het archief van Agence de Presse Libération-Belgique, 1972-1993*. Gent, 2005.
- HEMMERIJCKX (R.). Het archief van het Eritrea-komitee Gent, in *AMSAB-Tijdingen*, 1995, p. 15-17.
- HEMMERIJCKX (R.). Archief van Wereldscholen CVA-afdeling Leuven, in *Brood en Rozen*, 1997, nr. 2, p. 39.
- VERMOTE (M.). *Stortingslijst van het archief van het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking, 1966-1993*. Gent, 2003.

KADOC

KADOC beschikt over vrij uitgebreide archiefreeksen van een aantal christelijke NGO's van de derde en vierde generatie (zie hoger). De meest essentiële informatie over deze organisatie alsook een verwijzing naar de locatie van de archieven is terug te vinden via de zoekmodus op de ODIS-site (www.odis.be). Tot slot bewaart KADOC nog enkele archieven die slechts zeer recent werden geschonken en nog in de prilste fase van ontsluiting verkeren (Coopibo, Vredeseilanden). Hieronder de referenties van de beschikbare gedetailleerde plaatsingslijsten:

- DHAENE (L.). *Plaatsingslijst van het archief van het Butarefonds voor Ontwikkelingshulp*. Leuven, 2004.
- KWANTEN (G.). *Plaatsingslijst van het archief Broederlijk Delen-Welzijnszorg Oost-Vlaanderen*. Leuven, 2006.
- Plaatsingslijst van het archief van Wereldscholen*. Leuven, z.j.
- Plaatsingslijst van het archief van Wereldsolidariteit*. Leuven, z.j.
- Plaatsingslijst van het archief van TRIAS*. Leuven, 2004.
- SCHOKKAERT (L.). *Plaatsingslijst van het archief Samenwerking Latijns-Amerika (1958-1997)*. Leuven, 1997.
- VAN BEECK (T.). *Plaatsingslijst van het archief Broederlijk Delen*. Leuven, 2006.

Voor Franstalig België is de oogst zeer mager. Het is duidelijk dat het archiefwezen er voor een inhaalbeweging staat inzake de ontsluiting van historische archieven uit de nieuwe sociale bewegingen en de solidariteitsbeweging in het bijzonder. Meldenswaardig zijn een aantal persoonsarchieven in de Archives du Monde catholique (ARCA) in Louvain-la-Neuve, namelijk de papieren van baron Antoine Allard (1907-1981: pacifist, stichter van Oxfam-België) en van Jean Van Lierde (1926-2006: gewetensbezwaarde en militant in verschillende tiersmondistische organisaties).

Ook het SOMA verwierf de laatste jaren een aantal interessante archieven betreffende de solidariteitsbeweging, meer bepaald m.b.t. gewetensbezwaarden, steun aan de oppositie in Congo en Noord-Afrika, het archief van het Bureau van Protestantse Kerken en Missies in Centraal Afrika. Voor meer informatie, zie de website van SOMA: www.cegesoma.be.

In tweede instantie moet erop gewezen worden dat heel wat archiefstukken vanuit de solidariteitsbeweging via een omweg kunnen teruggevonden worden. Ze kunnen zich bevinden in de archieven van organisaties uit andere sociale bewegingen of private persoonsarchieven. Het is onmogelijk in dat kader een exhaustief overzicht te geven, maar enkele voorbeelden kunnen de waarde van deze zoekpiste illustreren. Zo levert het ACW-archief heel wat informatie op over

de christelijke NGO Wereldsolidariteit en het archief van de Boerenjongerenbond / KLJ over Ieder voor Allen, het archief van de Katholieke Jeugdraad over het NCOS, het BSP-archief over het FOS. Hetzelfde geldt voor de archieven van private personen (zie dat hoofdstuk in dit boek).

Een derde piste is ook zeker het vermelden waard. Veel van de betrokken organisaties zijn nog steeds actief en bewaren belangrijke reeksen op de eigen secretariaten. Het loont steeds de moeite contact op te nemen met de betrokken organisaties en enig veldwerk ter plaatse te ondernemen.

3.3.2. *Belangrijkste bronnenreeksen*

In de meeste gevallen gaat het om vrij traditionele organisatiearchieven. De meeste NGO's namen reeds vrij vroeg in hun geschiedenis de juridische vorm van een vzw aan. De meest volledige reeksen bestaan dan ook uit de verslagen van de raden van beheer en de notulen van de algemene vergaderingen. Deze bronnen zijn cruciaal voor de studie van de besluitvorming en actieradius van de organisatie. Vaak delegerden NGO's aspecten van het beleid naar werkgroepen, studiegroepen, commissies, enz. die toelaten beleidsvoorbereidende debatten binnen de organisatie op te volgen. Deze verslagen vindt men eveneens vaak terug in de archieven, al is de continuïteit hier eerder wisselvallig. In sommige gevallen vindt men uitgebreide reeksen briefwisseling, rondzendbrieven, enz. terug. Nog een belangrijke reeks wordt gevormd door de jaarlijkse activiteitenverslagen en jaarverslagen die voor de financierende overheden moesten worden opgesteld. Deze bieden een zeer gedetailleerd inzicht in de financiële huishouding van de betrokken NGO's.

3.4. *Publicaties*

3.4.1. *Internet*

Aangezien vele organisaties binnen de solidariteitsbeweging nog steeds actief zijn, is heel wat informatie beschikbaar via het internet. Een uitstekend vertrekpunt zijn de websites van de Vlaamse en Franstalige NGO-koepels: www.11.be en www.cncd.be. De sites bieden informatie over campagnes, actuele ontwikkelingen binnen de solidariteitsbeweging. Ook de recentste teksten van jaarverslagen, financiële verslagen, activiteitenverslagen, alsook de belangrijkste referentieteksten m.b.t. structuur en beleid van de koepels kan men vlot terugvinden. De sites publiceren ook een informatiefiche van de aangesloten NGO's met vermelding van contactgegevens. De websites van de Vlaamse (www.coprogram.be) en Franstalige (www.acodev.be) federaties leveren uitgebreide informatie over de wetgeving m.b.t. NGO's, de recentste jaarverslagen en heel wat recente onderzoeksrapporten. Recent startte de beweging met een nieuw initiatief: www.ngo-openboek.org. Het gaat om een gegevensbank over en van de lidorganisaties van de NGO-federaties, met voor elke NGO een beschrijving van de werkdomeinen, het personeelsbestand, verdelingsmechanismen van giften en subsidies. Een bijkomend webinstrument is *Cocosnet* (www.cocosnet.be), een netwerk van negen documentatiecentra van NGO's. Cocosnet stelt drie databanken ter beschikking met beschrijvingen van boeken, artikelen, multimedia, leermiddelen, enz. Verder zijn nog enkele websites

het vermelden waard die fungeren als informatiebron inzake ideologie, acties en organisatie van de beweging: www.pala.be, www.ikwilniet.org, www.ekstermolengroep.be.

De andersglobaliseringsbeweging communiceert en informeert voornamelijk langs digitale weg: er is dan ook geen sprake van archiefvorming in traditionele zin. Het gaat ook om een globale beweging die de Belgische samenleving expliciet in een internationale context plaatst. Daarom is er geen sprake van nationaal gecentraliseerde informatie. We geven hier een beperkte selectie van “standaardsites” die de vinger aan de pols houden van de ontwikkelingen in de beweging en een aanzet bieden tot een meer verdiepende heuristiek: www.attac.org, www.forumsocialmundial.org.br (informatie over Wereld Sociaal Forum), www.globalinfo.nl (alternatieve beschouwingen m.b.t. neoliberale globalisering), www.indymedia.org (onafhankelijk mediacentrum met veel aandacht voor globaliseringsthema's), www.ips.org (alternatief persagentschap met veel aandacht voor internationale ontwikkelingen en globalisering), www.oneworld.net (medium van meer dan 15.000 NGO's wereldwijd), www.planetaportoalegre.net (informatie m.b.t. Wereld Sociaal Forum van 2001).

3.4.2. *Periodieke publicaties*

Het is onbegonnen werk alle tijdschriften van alle NGO's op te sommen. We geven daarom enkel een korte beschrijving van de meest voorkomende publicatietypes. Daarna geven we een korte opsomming van de ons inziens meest belangrijke tijdschriften vanuit de beweging.

De meeste NGO's publiceerden een tijdschrift in de vorm van een ledenblad, voornamelijk bedoeld voor het informeren en vormen van de leden. Er worden korte artikels opgenomen waarin bepaalde activiteiten en campagnes worden voorgesteld, uitleg wordt verstrekt over verschillende landen en projecten, enz. Interessant zijn vaak de rubrieken waarin lezersbrieven of reacties vanuit lokale groepen aan bod komen. De meeste ledenbladen publiceren ook samenvattende verslagen van algemene vergaderingen waarin belangrijke beleidsopties worden genomen. Er bestaan uiteraard grote verschillen binnen dit type tijdschriften. Sommige tijdschriften zijn pure berichtenbladen en bevatten voornamelijk zeer concrete aankondigingen en praktische informatie. Anderen hebben een veel ambitieuzer opzet en trachten de lezers een sterke inhoudelijke basis aan te bieden. Dat is zeker het geval voor het tijdschrift dat sinds 1966 wordt uitgegeven door het NCOS. Het blad was steeds een referentie voor informatie over ontwikkelingen in de internationale politiek, ontwikkelingsbeleid van internationale instellingen, de Belgische overheid en de NGO's. Daarnaast was het een belangrijk instrument in de mobilisatie van de beweging. Sinds 2003 kent het blad een verruiming waarbij het fungeert als spreekbuis voor de bredere andersglobaliseringsbeweging. Een tweede type tijdschriften zijn de promotieblaadjes die op grotere schaal werden verspreid. Het gaat hier eerder om weinig informatieve publicaties die vooral de fondsenwerving dienden te maximaliseren.

Het is praktisch niet haalbaar een exhaustieve opsomming te geven van alle periodieke publicaties vanuit de verschillende NGO's. We beperken ons tot een selectie van de periodieken vanuit een aantal oudere, sterk uitgebouwde NGO's.

Broederlijk Delen :

Info Broederlijk Delen. Brussel, 1977-.

Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking :

Kort verslag. Brussel, 1987-2004. Voortgezet als :

Fosfor. Brussel, 2004-.

NCOS/CNCD :

NCOS Nieuws. Tweemaandelijks informatieblad. Brussel, 1977-1990.

De Wereld Morgen / Demain le monde. Brussel, 1966-2003. Voortgezet als :

MO-Magazine. Brussel, 2003-.

Imagine demain le monde. Brussel, 2003-.

Noordzuid Cahier. Tijdschrift voor Ontwikkelingssamenwerking. Brussel, 1988-1999. Voortgezet als :

MO Noordzuid Cahier. Driemaandelijks tijdschrift voor mondiale verhoudingen*. Brussel, 1999-.

11.11.11-Info. Bulletin trimestriel. Brussel, 1977-2002.

Les Cahiers du Tiers Monde. Bruxelles, 1979-1988. Voortgezet als :

Les Cahiers de la Coopération internationale. Brussel, 1988-.

Vredeseilanden :

Van hart tot hart / Du cœur au cœur. Brussel, 1965-1981.

Vredeseilanden Magazine. Tweemaandelijks tijdschrift. Leuven, 1988-.

Wereldsolidariteit :

Wereldsolidariteit Actiekrant. Brussel, 1997-1991. Voortgezet als :

Wereldburger. Brussel, 1992-.

Oxfam :

Weeweekrantje. Tweemaandelijks tijdschrift voor de wereldwinkelier(-ster). Gent, 1974-2007. Voortgezet als :

W2 / Oxfam-Wereldwinkels. Gent, 2007-.

Oxfam Nieuws \ Oxfam Info. Brussel, 1975-2002. Voortgezet als :

Globo. Brussel, 2002-.